בס"ד

אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס' 816

עורך
הרב עוזיאל אדרי

פרשת השבוע
בהר – "מסכת אבות פרק ג'"

אחראי מערכת
הרב אברהם טריקי

דבר העורך

ברכת ה' היא תעשיר

תנה רש"י מה עניין **שמיטה להר סיני**, מבאר **ה'בן לאשרי'** יש קשר בין **שמיטה להר סיני** שניהם מסמלים **ענווה**, הר סיני **נמוך שבהרים** ולכן ניתנה עליו **התורה**, ושמיטה אדם **מנמיך עצמו** שמפקיר שדהו, וזוכה **לעושר מופלג ברכת ה' היא תעשיר**, ועל כן כל **שנת השמיטה** שהיא סמל הענווה **עוסקים בתורה**, ועפי"ז יובן **במסכת ברכות** אמר רבא לתלמידיו "בניסן ובתשרי" שהם זמן הקציר והאסיף של התבואה מהשדות, אל תבואו לבית המדרש ותטרחו לפרנסתכם כדי שתהיו פנויים כל השנה לעסוק בתורה, וא"כ החשבון שלאחר **6 שנים** שהצטברו **12 חודשים** מכל שנה ושנה **2** חודשים של ביטול תורה "ניסן ותשרי", משלימים אותם ע"י עסק התורה של **12 חודשים** **בשנת** השמיטה.

בברכת שבת שלום ומבורך
הרב **עוזיאל אדרי**
רב המרכז הרפואי "סורוקה"
וק"ק 'שבטי ישראל' שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א' פסח שני כט' לעומר 19.5.19	יום ב' פרקי אבות לא' לעומר 20.5.19	יום ב' פרקי אבות לב' לעומר 21.5.19	יום ג' פרקי אבות לג' לעומר 22.5.19	יום ד' פרקי אבות לד' לעומר 23.5.19	יום ה' פרקי אבות לה' לעומר 24.5.19	יום ו' פרקי אבות לו' לעומר 25.5.19	שבת קודש פרקי אבות לז' לעומר
עלות השחר	4:16	4:16	4:15	4:14	4:14	4:13	4:13	4:13
זמן טלית ותפילין	4:24	4:24	4:23	4:23	4:22	4:21	4:21	4:21
זריחה - תקנ החמה	5:49	5:48	5:48	5:47	5:47	5:46	5:46	5:46
סו"ז ק"ש לדעת מג"א	8:27	8:26	8:26	8:26	8:25	8:25	8:25	8:25
סו"ז ק"ש להתנא מתר"ת	9:08	9:08	9:08	9:08	9:07	9:07	9:07	9:07
חצות יום ולילה	12:37	12:37	12:37	12:37	12:38	12:38	12:38	12:38
מנחה גדולה	13:13	13:13	13:13	13:13	13:13	13:13	13:13	13:13
שלג המנחה	18:24	18:24	18:25	18:25	18:26	18:27	18:27	18:27
שקיעה	19:34	19:35	19:36	19:36	19:37	19:38	19:38	19:38
צאת הכוכבים	19:51	19:52	19:52	19:53	19:54	19:54	19:55	19:55

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	בהר
הפטרה:	ויאמר ירמיהו
כניסת השבת:	19:13
יציאת השבת:	20:05
רבינו תם:	20:58

דבר רב העיר שליט"א

עץ חיים היא למחזיקים בה

וְכִי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל...(ויקרא כה, ב)

וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל, הדא הוא דכתיב (משלי ג, יח) **עץ חיים היא למחזיקים בה.** (מדרש רבה ויקרא כה, ב)

דרשה זו היא בגדר מדרש פליאה, שכן היכן נרמז בפסוק זה ענין תומכי התורה, עד שדרשו ממנו 'הדא הוא דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה'. ברם לכשנתבונן בגדרי זכויות תומכי התורה ומהיכן הם נוטלים את שכרם, נראה שיסוד גדול ביקש המדרש לרמוז בפסוק זה.

הנה כבר הארכנו במקום אחר, אודות מעלת תומכי התורה הלא המה נדיבי הלב המחזיקים בידי תלמידי חכמים למען יוכלו להגות בתורה יומם ולילה . וכעת ראיתי ונתון אל לבי לחקור, האם יכול האדם להקנות מזכויות תלמודו לאיש אחר.

איתא בגמ' (סוסה כא, א) עה"פ (שיר השירים ח, ז) אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו: 'מאי בוז יבוזו לו, אמר עולא, לא כשמעון אחי עזריה ולא כרבי יוחנן דבי נשיאה, אלא כהלל ושבנא. דכי אתא רב דימי אמר, הלל ושבנא אחי הוו – הלל עסק בתורה ושבנא עבד עיסקא. לסוף אמר ליה, תא נערוב וליפלוג, יצתה בת קול ואמרה, אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בו יבוזו לו'. ופירש רש"י: 'שמעון אחי עזריה, תנא הוא במשנה קמייתא דחבחים, ולמד תורה על ידי אחיו שהיה עוסק בפרקמטיא כדי שיחלוק בזכות לימודו של שמעון, לכך הוא נקרא על שם עזריה אחיו. וכן רבי יוחנן למד על ידי הנשיא שהיה מפרנסו', עכ"ל. אך לעומתם, הלל למד תורה מתוך עוני, ושבנא אחיו שהיה עשיר לא השגיח בו כלל. ורק אחרי שראה עד כמה גדל הלל בתורתו, הציע לו, בוא ואחלוק את רכושי עמך ואתה תחלוק עמי את זכויותיך. ועל זה יצתה בת קול מן השמים ואמרה 'בוז יבוזו לו'. הרי לפנינו מפורש, שאין לתומך חלק בזכויותיו של הלומד אלא מכאן ולהבא, אך למפרע אין לו חלק ונחלה בזכויותיו.

וזהו המקור לדברי רבנו ירוחם (נתבי ב סוף ח"ה) אשר פסק בזה הלשון: 'העוסק בתורה, קודם שיעסוק יכול להתנות שיעסוק חבירו בסחורה ויטול חלק מלימודו כמו יששכר חבולון. אבל אחר שעסק כבר ונותן לו חלק בשביל ממונו, אינו כלום, כדכתיב אם יתן איש את כל הון ביתו וגו'. חה ענין הלל ושבנא, כדאיתא בפרק היה נוטל (סוטה כא, א), עכ"ל. והובאו דבריו בבית יוסף (יו"ד סימן רמו בפתח הסימן ובסופו). וזאת הלכה העלה הרמ"א (שם סעיף א), וזה לשונו: 'ויכול אדם להתנות עם חבירו, שהוא יעסוק בתורה והוא ימציא לו פרנסה ויחלוק עמו בשכר. אבל אם כבר עסק בתורה אינו יכול למכור לו חלקו בשביל ממון שיתן לו', עי"ש.

אך לעומתם, נראה לכאורה דרב האי גאון רוח אחרת עמו בזה. דהנה מצינו בשו"ת מהר"ם אלשאקאר (סימן קא) אשר יצא לידון, האם רשאי האדם למכור מזכויותיו לחבירו. והשיב בשם רב האי גאון: 'שדברים אלו דברי הבל שאין לסמוך עליהם, שכן איך יעלה על לב כי שכרו זה על מעשים טובים שעשה – יעבור לזה, והכתוב אומר (יחזקאל יח, כ) צדקת הצדיק עליו תהיה ורשעת הרשע עליו תהיה', עי"ש.

ויש לתמוה, הרי הסכם יששכר חבולון מפורש בתורה, כמאמר הכתוב (דברים לג, יח) 'שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך', וכן הוא אומר (משלי ג, יח) 'עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר'. ומזה למדו הפוסקים ובראשם הטור (יו"ד שם): 'מי שאי אפשר לו ללמוד מפני שאינו יודע כלל ללמוד או מפני טרדת הזמן, יספיק לאחרים הלומדים ותחשב לו כאילו הוא לומד בעצמו', עי"ש. זאת ועוד, היאך נעלמו ממנו דברי תלמוד מפורשים, שיש זכות לתומכים בתורת הלומד, כדוגמת שמעון אחי עזריה ורבי יוחנן דבי נשיאה – המבואר בסוטה (שם). וכן דברי הגמ' (פסחים נג, ב): 'אמר רבי יוחנן, כל המטיל מלאי לכיס תלמידי חכמים, זוכה ויושב בישיבה של מעלה, שנאמר (קהלת ז, יב) כי בצל החכמה בצל הכסף'. וביותר יפלא, מדוע הטור והבית יוסף והרמ"א וכל הראשונים שפסקו כן, השמיטו דברי רב האי גאון הללו הנראה כחולק על דבריהם.

אלא שכבר הורגו המורים, שבמקום פליאה נשגבה, זהו האות שלא זכינו להבין עומק המאמר. דהנה יש להעיר על חלוקת הפוסקים, מדוע רק מי שתמך בלומד בתחילת תלמודו זוכה ליטול שכרו, אבל מי שבא לחלוק עמו בשכרו אחרי שכבר למד – אינו כלום. הרי אדרבה איפכא

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

אין לקרוא את העלון בשעת התפילה וקריאת התורה

הילולא דצדיקויא
רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

"אצל רבו רבי עקיבא"

התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי היה אחד מתלמידיו החביבים ביותר של התנא רבי עקיבא, רשב"י חי בארץ ישראל במאה הראשונה לאחר חורבן הבית השני והיה דור רביעי לתנאים.

מיד אחר נשואיו עם בתו של התנא רבי פנחס בן יאיר, הלך לישיבתו של רבי עקיבא, ולמד שם שלש עשרה שנה רצופות. כל אותו הזמן לא זז מרבו הקדוש ושתה בצמא את דבריו. מפעם לפעם שלח שליחים אל ביתו כדי לדעת מה קורה בביתו, אולם הוא עצמו לא חזר לביתו במשך כל הזמן, מאחר שלא רצה להפסיק אף לרגע מלמודו אצל רבי עקיבא. וכבר אז בשעה שישב רבי שמעון ולמד לפני רבי עקיבא, הכיר רבו בתלמידו שהוא גבוה משכמו ומעלה משאר תלמידיו, באהבתו ובמסירותו לתורה ובכוחותיו הנעלים, ומכל תלמידיו שבישיבתו סמך רק את רבי מאיר ואת רבי שמעון. התקשרותו ודבקותו של רשב"י אל רבו רבי עקיבא היתה כל כך גדולה, שגם בשעה שרבו היה אסור בבית האסורים, הסתכן רשב"י ובא לבקרו בבית האסורים ובקש ממנו שילמדו תורה גם במצבו זה. אולם רבי עקיבא סירב בתוקף אבל רשב"י לא הירפה ממנו עד שעלה בידו לשכנעו ללמדו תורה גם בשעת סכנה זו. **רשב"י** הלך בעקבות רבו להראות דוגמא לעם, מסירות נפש ללימוד התורה, ומאחר שהיתה זו גזרת שמד, סיכן עצמו ובא לבית הכלא במסירות נפש כדי ללמוד תורה, היות שקיום העם תלוי אך ורק בלימוד התורה. על אף הגזרות הקשות שגזרה מלכות רומי, במטרה להשכיח את התורה מעם ישראל, לבטלה ולשרש אותה מתוך העם - נשאר עם ישראל נאמן לה' ולתורתו, ולמוד התורה הלך והתרבה בימים הקשים ההם הרבה יותר מבימי השלוה. דורו של רבי שמעון בר יוחאי הגיע למעלה רמה בלימוד והשגת התורה. עד כדי כך שכמעט ולא מצאנו דור אחר הדומה לו, עד שאמרו, שמזמן רבי שמעון בר יוחאי עד עת בוא משיח צדקנו, לא יהיה כדור הזה שרבי שמעון שרוי בתוכו.

"אך ורק תורה"

רשב"י דרש מתלמידיו, לותר על חפצי העולם הזה ותענוגותיו ולשים כל מעיניהם אך ורק בתורה הקדושה. **מעשה** בתלמיד אחד מתלמידי רשב"י שיצא מא"י לחו"ל להסתחר והעשיר. כשחזר משם, נכנס אצל רשב"י וראו התלמידים שהרויח הרבה כסף והיו מצרים על עצמם ובקשו אף הם לצאת לחו"ל. ידע רשב"י את רצונם , מה עשה? נטל את תלמידיו והוציאם לבקעה שלפני מירון, התפלל לפני הקב"ה ואמר לבקעה: "בקעה! בקעה! התמלאי דינרי זהב!" התחילה הבקעה מושכת לפניהם דינרי זהב, עד שנתמלאה כולה. מיד אמר רשב"י לתלמידיו: "אם זהב אתם מבקשים - הרי זהב, טלו לכם כל אחד ואחד כל מה שאתם מבקשים. אלא תדעו לכם, שכל מי שנוטל עכשיו, משלו הוא נוטל, ממתן שכרו בעולם הבא הוא נוטל".מכיון ששמעו כך משכו ידיהם והתחילו אומרים: "כי שמחתני ה' בפעליך" (תהילים צ"ב, ה').זו היתה שיטתו של רשב"י וכך לימד את תלמידיו ואת העם. ואכן נכרה היטב השפעת שיטתו של רשב"י בקרב העם. הרבה עשו כרשב"י, הניחו חיי שעה ועסקו בחיי עולם, בלימוד התורה הקדושה. אפילו סוחרים גדולים ובעלי עסקים מסועפים היו עוזבים את עסקיהם ומסחריהם ולומדים תורה. והיו כאלו שעזבו את ביתם למשך כל השבוע והיו גם שעזבו את ביתם פעמים בשבוע ועסקו בתורה ובסודותיה.

לימוד התורה התפשט והשתרש בעם עד שהיה הדור מלא וגדוש בחכמת התורה. כל אחד היה בחזקת תלמיד חכם ויודע תורה. אפילו לצעירים ותינוקות היו שואלים ומבקשים מהם לומר דברי תורה, והיו יודעים לחדש ולהשיב כהלכה, עד כדי כך התפשט לימוד התורה בקרב העם.

והעידו על כך בני החבריא הקדושה כפעם בפעם מדי פגשם בתופעה מפליאה זו, כדלהלן:

רבי אבא אמר: "בדורו של רשב"י אפילו תינוקות זכו בזכותו בחכמה עלאה".

רבי יהודה אמר: "אשרי חלקיך רשב"י, שבזכותך אפילו הילדים שבבית הספר, הם הרים רמים וחזקים".

רבי יוסי אמר: "אשרי הדור שרשב"י שורה בתוכו, שאפילו בין ההרים נמצא שם החכמה".

רבי חייא אמר: "בימיו של רשב"י אפילו עופות השמים דובבים חכמה".

ורבי שמעון היה אומר: " דור כזה לא יהיה עד שיבא מלך המשיח ובזכותו של הדור הזה, יתקיים העולם עד שיבוא מלך המשיח".

זכות התה"ק תגן בעדכם ובעד ב"ב
ובעד כל ישראל אלף המגן אמן.

אורות הכשרות

מסתברא, שכן בשעה שהתחיל ללמוד עדין לא בא השכר לעולם, והלכה פסוקה היא בתלמוד 'שאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם' (ובאמת הרואה יראה לכמה פוסקים שערערו על תוקף הסכם יששכר תבולון מטעם זה, עיין בשו"ת משיב דבר חלק ג סימן יד להגאון הנצי"ב, ועוד). מה שאין כן לגבי הבא לחלוק עמו בשכרו אחרי שכבר למד, שכבר בא השכר לעולם. ועל כרחך צריך לומר, שאין כאן ענין של 'העברת זכויות' מחלקו של ישששכר לחלקו של זבולון, אלא יש כאן שכר נפרד שהקב"ה נותן למי שמסייע לחבירו ללמוד תורה – 'כאילו הוא לומד בעצמו' (כלשון הסור), מפני שבלעדיו לא היה יכול ללמוד תורה. מה שאין כן לגבי מי שבא לחלוק בשכרו של מי שכבר למד תורה בכוחות עצמו – 'בוז יבוז לו', שכן מהיכן יטול שכרו: אם מצד 'עצם הלימוד', הרי אין לו בו חלק כלל. ואם מצד 'זכויות הלימוד', הרי שאין בכוח הלומד להקנותם כמאמר הכתוב 'צדקת הצדיק לו תהיה', והבן.

ומעתה סרה תלונת רב האי גאון מכל וכל, שכן לאו בהעברת זכויות עסקינן הכא אלא בשכר נפרד שהקב"ה מעניק למי שמסייע ביד חבירו ללמוד תורה, וכדפי'. אשר על כן, ברור ופשוט שגם רב האי גאון מודה לכל הפוסקים הנ"ל, וחלילה לנו מלומר שנעלם מעינו הבחולח דברי תלמוד מפורשים. ולא הניף ידו לכתוב 'שדברים אלו דברי הבל שאין לסמוך עליהם', אלא במי שבא לקנות מזכויות חבירו מבלי שיש לו חלק בגוף עשייתם. ודע שכל זה מדוקדק הדק היסב, הן בלשון כל הפוסקים הנ"ל והן בלשון רב האי גאון, עיין עליהם.

ובזה יאירו דברי רבינו הגדול בעל היביע אומר זצוק"ל (חלק ז יו"ד סימן י), אשר העלה בשם רבים מהפוסקים, שאין בהסכם יששכר וזבולון כדי לפגום בשכרו של התלמיד חכם, עי"ש. ולדברינו ניחא, שכן הוכחנו בעליל שאין בהסכם זה משום העברת זכויות זה לזה כלל ועיקר, אלא שכר נפרד הוא שנותן הקב"ה למי שמזיל מכספו כדי לאפשר לתלמיד חכם ללמוד תורה. וכעין זה ממש כתב החיד"א (בספרו מדבר קדמות) אודות זכות האשה שנוטלת חצי משכר לימוד בעלה כמבואר בגמ' (סוטה כא, א), וזה לשונו: 'אולם אני בעניי מצאתי במפרשים, שהקב"ה נותן מתנת חינם לאשת תלמיד חכם שכר שיעור החצי מתורת התלמיד חכם, ולא ינוכה מהתלמיד חכם מאומה', עי"ש.

ואפשר שזה עומק כוונת המדרש הנזכר בפתח דברינו, במה שלמד מהכתוב 'ונטעתם כל עץ מאכל' – הדא הוא דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה. והכי פירושו: כשם שאי אפשר לאדם ליהנות מפירות העץ מבלי שעמל וטרח קודם לכן בנטיעתו וכו', כך אי אפשר למחזיקי 'עץ החיים' ליהנות מפירותיו – אלא אם כן היו שותפים קודם לכן בנטיעתו. אבל כל שבאו לחלוק בפירותיו לאחר צמיחתו, אינו כלום, והבן.

כלל העולה מכל האמור: המחזיק ביד תלמיד חכם כדי שיעסוק בתורה, אמנם אינו נוטל כלום משכר תלמודו, מכל מקום מעלה עליו הכתוב 'כאילו הוא למד בעצמו' (בכל מה שלמד הת"ח), יען כי בגללו זכה הת"ח לעסוק בתורה. במה דברים אמורים, כשהיה התלמיד חכם זקוק לתמיכתו לצורך לימודו, אבל כל שנתן לו ממון לאחר שכבר עסק בתורה, אין לו אלא שכר של צדקה וחסד. ויש לדון, באופן שתמך בו (קודם שיעסוק בתורה) בפחות מכדי שיעור פרנסתו, או כשהתלמיד חכם לא היה צריך כלל לפרנסתו: האם מקבל שכר כמי שלמד חלק מתורתו, או דילמא אין לו אלא שכר של צדקה וחסד, וצ"ע.

בברכת שבת שלום ומבורך
הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

לכולל "לקח טוב"
שבנשיאות המרא דאתרא שליט"א
דרושים ספרי לימוד
טור ובית יוסף כרך ו'
חלק "יורה דעה"
ניתן להקדיש לרפואה, ברכה, הצלחה וכו'
בדבר פרטים נא לפנות לראש הכולל
הרב אברהם קמחי שליט"א
נייד: 050-9899688

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו
של מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול
רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות משגיח כשרות (המשך)

ש. האם נשים נאמנות באיסורין של תורה כמו עד אחד.

ת. יש אומרים שאין נשים נאמנות באיסורין של תורה אלא רק באיסורין של דבריהם, אך לפי הנראה העיקר להלכה כדברי רבים מרבותינו הראשונים הסוברים שנשים נאמנות אף באיסורין של תורה כמו עד אחד כשר. זולת כמה אופנים שיבוארו להלן, שבהם גרע כח הנשים מעד אחד כשר.

ש. האם אפשר לסמוך על הנשים באיסורים שצריך דקדוק וטורח גדול כדי לתקנם.

ת. לדעת כמה מגדולי הפוסקים, אין לסמוך על הנשים באיסור של תורה אשר צריך דקדוק וטורח גדול כדי לתקנו, כגון ניקור האחוריים או בדיקת עלי ירק מתולעים או ברירת כמות גדולה של אורז וקטניות המוחזקים בחורקים וכל כיו"ב, שמא לא יפשפשו כל כך כמבואר בתוס' עפ"ד הירושלמי. אך רבים מרבותינו האחרונים תמהו, איך אפשר לומר ח"ו שנשים יקלו באיסורים מפני הטורח, והלא עינינו הרואות את טרחתן המרובה בכל דבר השייך לאיסורים, ומעשים בכל יום שאנו סומכים עליהם במליחת הבשר ובדיקת העלים וברירת אורז וקטניות וכו'. או כלשון רש"י "אין לך אדם סומך על בני ביתו". וגם הרמ"א פסק בתורת חטאת שנשים בודקות הקטניות והפירות וסומכין עלייהו. ומכל מקום נלענ"ד ברור, שגם הם לא הקילו אלא במה שהאשה עושה "בבית" ולא בבתי עסק, שכן פשוט לכל בר דעת שאין להשוות כלל בדיקת הכמויות הנצרכות בבית - לבדיקת הכמויות הנצרכות בעסקים הגדולים אשר בודאי צריך בהם טורח גדול לאין שיעור ואין ערוך. ועכ"פ ודאי שראוי לחוש בזה לכתחילה לדעת המחמירים.

ש. האם אפשר לסמוך על בדיקת הנשים באיסור שאינו ידוע בוודאות.

ת. כתב הרמ"א שאשה נאמנת בדבר איסור לומר תיקנתיו, רק כשהיה האיסור ודאי כגון ניקור הבשר וכדומה לו, אבל בספק שמא אין כאן איסור כגון שצריכה לברר דגים טמאים מטהורים אין אשה נאמנת, מפני שדעתה קלה להקל.

ש. האם אפשר לסמוך על בדיקת הנשים באיסור שיש צדדים להקל בו.

ת. איסור שיש בו צדדים להקל, פסק הרמ"א שאין אשה נאמנת בתיקונו.

ש. האם מותר למנות אשה לתפקיד של שררה.

ת. כתב הרמב"ם שאין מעמידין אשה במלכות, שנאמר שום תשים עליך מלך - ולא מלכה. ולא מלכות בלבד, אלא לכל השררות שבישראל אפילו ממונה על אמת המים. אך לדעת כמה מרבותינו הראשונים, אין הכתוב מדבר אלא במלכות ממש ולא בשאר שררות.

ש. האם תפקיד משגיחת כשרות יש בו משום שררה.

ת. כאמור לדעת הרמב"ם אין למנות אשה לכל שררות שבישראל, ולכאורה הוא הדין לגבי משרה של משגיחת כשרות אשר בסמכותה לאסור המאכל או להתירו ואף יכולה להביא לידי שלילת התעודה מבעל העסק, ועכ"פ ודאי דלא גרע מהממונה על אמת המים אשר הרמב"ם החשיבו כשררה. ואכן רבים מהפוסקים אשר דנו בכשרות הנשים לשרת כמשגיחות כשרות, חשו לדברי הרמב"ם הללו. אך יש מי שהקיל שתקבל את משכורתה מהרבנות ולא ישירות מבעה"ב, ובדרך זו אין בתפקידה משום שררה אף לדעת הרמב"ם.

לשאלת רבים
בני עדות המזרח אסורים בתספורת וגילוח עד ל"ד בעומר, יום שישי.

בכבד רב
לשכת רב העיר

הילולא דצדיקויא
רבי מאיר בעל הנס זיע"א

"רבו המובהק"

רבו המובהק של רבי מאיר, היה רבי עקיבא בן יוסף. ורבו העמיד עשרים וארבעה אלף תלמידים. היה זה סמוך לחורבן ביתר (בערך בשנת ג' אלפים תת"פ), אך על שלא נהגו התלמידים כבוד זה בזה, נגזר עליהם מן השמים שנפטרו מהעולם בחולי האסכרה (וי"א שנהרגו במלחמות בר כוכבא) בתקופה קצרה בין פסח לשבועות. וי"א עד פרוס עצרת, היינו עד ט"ו יום קודם חג השבועות שהוא יום י"ח באייר, (ל"ג בעומר.)

"הרוצה להחכים ידרים"

אחר פטירתם "היה העולם שמם", והתורה היתה משתכחת והולכת, היו אלו ימים קשים לישראל, ומלכות רומי הרשעה גזרה גזירת שמד על ישראל לבל ילמדו תורה. ואז החל ללמד חמשה תלמידים רכים בקטנותם, והם: רבי מאיר, רבי יהודה, רבי יוסי, רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בן שמוע. וי"א גם את רבי יוחנן הסנדלר ורבי אליעזר בן יעקב. ואמר להם: "בני! הראשונים לא מתו אלא שהיתה עיניהם צרה אלו לאלו, תנו דעתכם שלא תעשו כמעשיהם!" ועמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה והעמידוה על תילה.

"הינוקא"

כשהחל רבי מאיר ללמוד אצל רבי עקיבא רבו, עדיין היה צעיר לימים ונקרא "ינוקא" וע"כ לא יכל היה לעמוד בשיעור רבו, משום שדרכו של רבי עקיבא היתה בחריפות עצומה ובפלפולא דאורייתא, ורבי מאיר עדיין לא למד גירסא. ע"כ הלך רבי מאיר ושם פעמיו אל עבר בית מדרשו של רבי ישמעאל. שם ישב לפניו ולמד גירסא ומשניות ודרשות חז"ל שקיבל מרבותיו, את כל אלה שינן על פה. ואחר ששיננם היטב שב לפני רבי עקיבא והחל ללמוד סברא ופלפולא דאורייתא. וכאן נתגלה לרבי עקיבא כי תלמידו הקט הינו גמיר וחריף מחודד ושנון יותר מכל חבריו. גדול שבתלמידיו היה רבי מאיר וקטן שבהם רבי יוחנן הסנדלר. וכשישבו לפני ר"ע רבם - אמר ר"ע: "רבי מאיר ישב בראש ואח"כ רבי שמעון בר יוחאי" ונתכרכמו פניו של רשב"י. ופייסו רבי עקיבא באמור לו "דייך! שאני ובוראך מכירים כוחך".

"רבי"

בגלל שרבי מאיר היה פיקח וחריף יתר על כל חבריו, היה חביב מאוד על רבו רבי עקיבא, ועוד בילדותו ובשחר נעוריו עמד רבי עקיבא וסמכו בשתי ידיו לקוראו מעתה "רבי" מאיר. אך בשל היות סמיכה זו בימי נערותו, לא קבלוה חכמי הדור.

"סמיכה"

לכן חזר ונסמך שוב רבי מאיר עם שאר חבריו ע"י רבי יהודה בן בבא. סמיכה זו עלתה לרבי יהודה בן בבא בחייו. משום שבימיו גזרה מלכות רומי הרשעה על ישראל גזירות רבות, למען תשתכח התורה וביניהם שלא לסמוך. וכי "כל הסומך יהרג, וכל הנסמך יהרג, ועיר שסומכין בה תיחרב ותחומין שסומכין בהן יעקרו." מה עשה רבי יהודה בן בבא? לקח את הראויים לסמיכה והלך וישב בין שני הרים גדולים, ובין שתי עיירות גדולות - בן אושא לשפרעם - ובין שני תחומי שבת שלהן.הקפיד מאוד שלא לסמכם בשערי העיר שלא יודע הדבר למלכות, ושם בבקעה בין שני גושי הרי-ענק סמך "חמשה זקנים" שקנו חכמה חמשת תלמידי רבי עקיבא. רבי מאיר, רבי יהודה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יוסי ורבי אלעזר בן ערך. ורב אויא מוסיף, אף רבי נחמיה.

אולם לדאבון לב, דבר סמיכה זו הגיע לאוזני האויבים ומיד הגיעו לגיונותיהם לבקעה כדי להענישם. אמר רבי יהודה בן בבא לנסמכים: "בני! רוצו וברחו!". אמרו לו: "רבי! מה תהא עליך?", ובמסירות נפשו ענם: "הריני מוטל לפניהם כאבן שאין לה הופכין". מיד בהגיעם תפסוהו לרבי יהודה בן בבא ודקרוהו באכזריותם בחניתותיהם ולא זזו משם עד שנעצו בו שלוש מאות לונביאות (רמחים) ועשאוהו ככברה ,ונהרג על קידוש ה' - הי"ד והיה מעשרה הרוגי מלכות.

"חד בדרא"

כל בני הדור כיבדו והעריכו את רבי מאיר, וכחד בדרא בחכמתו ובפקחותו החשיבוהו. ועל אף שלא שימש רבי מאיר כנשיא אלא היה ה"חכם" של הדור, בכל זאת כבדוהו העם בכבוד גדול הראוי רק לנשיא.

"ראש ישיבה"

בגיל צעיר נתמנה רבי מאיר לראש ישיבה - היה זה סביב שנת ג"א תת"ק - בד בבד עם מינויו של רבן שמעון בן גמליאל (אביו של רבנו הקדוש) לנשיא.

"מאיר עיני חכמים"

שנו רבותינו:
"רבי נהוראי "שמו, ומדוע נקרא "רבי מאיר"? שהאיר עיני ישראל בתורתו.

זכות התה"ק תגן בעדכם ובעד ב"ב
ובעד כל ישראל אלף המגן אמן.

לג בעומר והמלאכים

שמו של הצדיק רבי עמרם בן דיוואן נישא בהערצה בקרב יהודי מרוקו ובפי כל מי שנתוודע לאישיותו המיוחדת. הוא נולד בשנת ת"ק בירושלים, שם הגה בתורת הנגלה והנסתר, ונמנה עם תלמידי ישיבת המקובלים. לאחר מכן התיישב בחברון. בשנת תקכ"ג נשלח על־ידי יהודי העיר כשד"ר (שליח דרבנן) למדינות צפון־אפריקה. בכתב־המינוי שלו הכתירוהו גדולי חברון בתארים: "החכם השלם, סיני ועוקר־הרים". רבי עמרם יצא לכמה וכמה מסעות בארצות צפון־אפריקה, ושב מהם ובאמתחתו סכומים נכבדים, נדבת־ידן של קהילות ישראל בעבור יהודי חברון. נסיעתו האחרונה הייתה בשנת תקמ"ב. בהגיעו לכפר אשג'ן (כעשרה קילומטרים מהעיר ואזאן), תקפה אותו מחלה קשה והוא נפטר שם. על־אף שנות־חייו הקצרות — ארבעים ושתיים שנים בסך־הכול — נחקקה דמותו על לוח הדורות. עד עצם היום הזה מוזכר שמו ביראת־כבוד. אף נתקיים בו ברבי עמרם "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם". לאחר פטירתו נהפך קברו, השוכן על גבעה קטנה מתחת לעץ זית עתיק, מוקד משיכה להמונים. סיפורים רבים, על ניסים וישועות שאירעו על־ידי התפילה על קברו, עוברים מפה לאוזן בפי יוצאי מרוקו. קברו של רבי עמרם שימש אבן שואבת כל ימות השנה, אך פעמיים בשנה משך אליו המון רב במיוחד — ביום פטירתו ובל"ג בעומר, יום הילולת רבי שמעון בר־יוחאי. ביום זה נהגו אלפים מכל ערי מרוקו וכפריה לנהור למקום הקבר, להבעיר מדורה ענקית בקרבתו, ללמוד קבלה, לשיר ולשמוח — לכבוד התנא. חלפו שנים. יום אחד מונה לוואזאן מושל שונא יהודים. במיוחד הכעיסה את המושל נהירת היהודים אל קבר רבי עמרם, שהיה בתחום שליטתו. סיפורי הניסים שהתהלכו סביב הצדיק וקברו הוציאוהו מכליו ממש. שנה אחת החליט המושל לשים קץ לדבר. בהתקרב ל"ג בעומר הציב חיילים חמושים סביב הכפר אשג'ן, והפיץ הודעה כי כל יהודי אשר יעז להתקרב למקום בל"ג בעומר — מתחייב בנפשו.

יהודי האזור, ששמעו על הגזרה החדשה, הצטערו מאוד, אך נאלצו לציית לה, מתוך פחד. לעומת זאת, תושבי הערים והכפרים המרוחקים יותר, לא ידעו על האיסור הפתאומי ויצאו לדרכם, כמדי שנה. רק בהגיעם לוואזאן נודע להם כי לא יוכלו לפקוד את קבר הצדיק וכי עשו את דרכם לשווא.

הגיע ליל ל"ג בעומר. על הגבעות סביב אשג'ן ובכל הדרכים המובילות אל מקום הקבר עמדו חייליו של המושל. הערב ירד. קרבה ובאה שעת ההדלקה המסורתית. שקט מוחלט שרר במקום ובכל הסביבה כולה לא נראתה נפש חיה.

לפתע הואר הכפר באור חזק. לחיילים ששפשפו את עיניהם בתדהמה נגלה מחזה שלא־ייאמן: מדורה ענקית בערה בצמוד לקברו של רבי עמרם; קולות רמים של שירה ושמחה עלו סביבה, משל היה המקום מלא וגדוש חוגגים.

כמה מן החיילים החליטו לגשת לקבר ולבדוק את הפלא מקרוב. בהגיעם למקום הקבר התפלאו לגלות כי במקום שוררת עלטה ושקט מוחלט. חזרו החיילים לעמדותיהם והנה המחזה הפלאי חזר ונשנה, וקולות ה'חוגגים' נשמעו שוב למרחקים. חבריהם של החיילים שיצאו למקום התקשו להאמין לגרסתם, עד שהלכו בעצמם למקום הקבר. גם הם מצאו במקום רק חושך ודממה.

בשלב מסויים התחילו החיילים לחשוש כי האש וקול החוגגים מקורם בשדים וברוחות שהוזעקו על־ידי היהודים. ככל שהוסיפו להתבונן במדורה הגדולה ולהקשיב לצלילים שבקעו מכיוונה, השתכנעו והלכו כי אמנם כוחות אופל השתלטו על האזור ועוד מעט־קט יקומו עליהם לעשות בהם שפטים.

אט־אט החלו החיילים להישמט מעמדותיהם, עד שבמקום לא נותר אפילו חייל אחד. מבועתים עד עומק נשמתם התקבצו החיילים סביב ביתו של המושל, ובהתרגשות רבה סיפרו לו על הפלא המתרחש בחלקת הקבר של הצדיק היהודי.

המושל הספקן החליט ללכת בעצמו אל מקום הקבר, כדי להיווכח בצדקת דברי חייליו, והנה דבריהם נכונים: מרחוק נראית במקום מדורה גדולה וקולות חוגגים נשמעים ברמה, אך כשמתקרבים למקום — המחזה נעלם והדממה שבה לשרור שם.

חכך המושל בדעתו, שקל את הדברים לכאן ולכאן, ולבסוף החליט כי אם יימשך הדבר — יוכלו היהודים לספר על עוד נס שאירע על קברו של רבי עמרם... במצב כזה, אמר בליבו, כבר עדיף להתיר להם לעלות אל קברו.

עד מהרה נפוצה הבשורה המשמחת כי בוטל האיסור להתקבץ סביב קבר הצדיק. בתוך שעה קלה החלה נהירה המונית למקום. אלפי יהודים, תושבי הסביבה, והמוני העולים שהגיעו ממרחקים וטרם הספיקו לשוב על עקבותיהם, מיהרו אל המקום. באותה שנה הייתה שמחת ל"ג בעומר באשג'ן גדולה מתמיד.

לעילוי נשמת
הרב **יוסף שלמה טריקי** זצ"ל
בר עליה ז"ל
והרבנית **רחל טריקי** ע"ה
בת סימי ז"ל

אורות עונג שבת

שהחיינו בספירת העומר

מבאר המהר"ם מינץ זצוק"ל: מפני מה אין מברכים ברכת "שהחיינו" בברכה הראשונה של ספירת העומר, כמו שנוהגים במצוות אחרות? לפי שמצווה זו ספירת העומר היא לספור שבעה שבועות שלמים, ארבעים ותשעה יום, ואם ישכח יום אחד לספור, נמצא שברכת "שהחיינו" שבירך תהיה חלילה לבטלה.

הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש

מבאר "הילקוט יצחק" זיע"א: לאחר ספירת העומר אנו אומרים: "הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו". הוא מפני התורה מצוות ספירת העומר נוהגת רק בזמן בית המקדש, שאז היו מקריבים את קרבן העומר, ואילו בזמן הזה המצווה היא רק מדרבנן כזכר למקדש, לפיכך אנו מתפללים שייבנה בית המקדש במהרה בימינו, ואז נזכה לקיים שוב את המצווה כחיובה מהתורה.

מעלת אמירת התהילים בימי הספירה

כתב הגה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א: מ"ט ימי הספירה הם כנגד מ"ט שערי תשובה שהם כנגד מ"ט אותיות שבשמות השבטים בני יעקב אבינו ע"ה, ובמ"ט ימי הספירה צריך לשוב בתשובה להי' יתברך ע"י מ"ט האותיות ומ"ט שערי התשובה. היות וכל איש מישראל שייך וקשור לאות מיוחדת שבאותיות השבטים ולשער מיוחד משערי התשובה, ורק ע"י תשובה אמיתית יכול כל אדם לזכות להגיע לאות של השבט ולשער התשובה ששייך אליו, וזה ע"י "אמירת תהילים" במתינות ובהתעוררות ובכוונה מרובה בימי הספירה, וכך זוכה לתשובה אמיתית ולהזדככות מכל מיני טומאות, ודעות אפיקורסיות ופגמי האמונה. וכמה שהאדם מתקרב להי' יתברך בימי הספירה כך הקב"ה שב ומתקרב אליו ביום טוב של חג השבועות.

סגולה לשמירה והצלחה לכל השנה

מרבינו חיים פלאגי זצוק"ל וה"שבט מוסר" ועוד:

"כל האומר מזמור "למנצח בנגינות" בצורת המנורה בשבעה שבועות של ימי ספירת העומר "אחר ברכת הכוהנים בבוקר" מובטח שלא יארע לו שום נזק בכל השנה כולה ויהיה מצליח במעשיו".

הרבנות והמועצה הדתית
באר שבע

הודעה חשובה

הרינו מודיעים לציבור
שמשרדי הרבנות והמועצה הדתית
ברח' התלמוד 8 , שכונה ד'

יהיו סגורים לקהל עקב "לג' בעומר"
ביום חמישי יח' אייר תשע"ט (23.5.19)

למעט קבלת לויות בין השעות 8-10 בבקר
ולאחר מכן יש לפנות: לרב לורבר אברהם 054-4348735

זכות הרשב"י תגן בעד כל עם ישראל אמן
יהושע (שוקי) דמרי
ממונה המועצה הדתית

077-9155552 מדינת

* תוכן המודעות באחריות המפרסמים בלבד. ט.ל.ח